

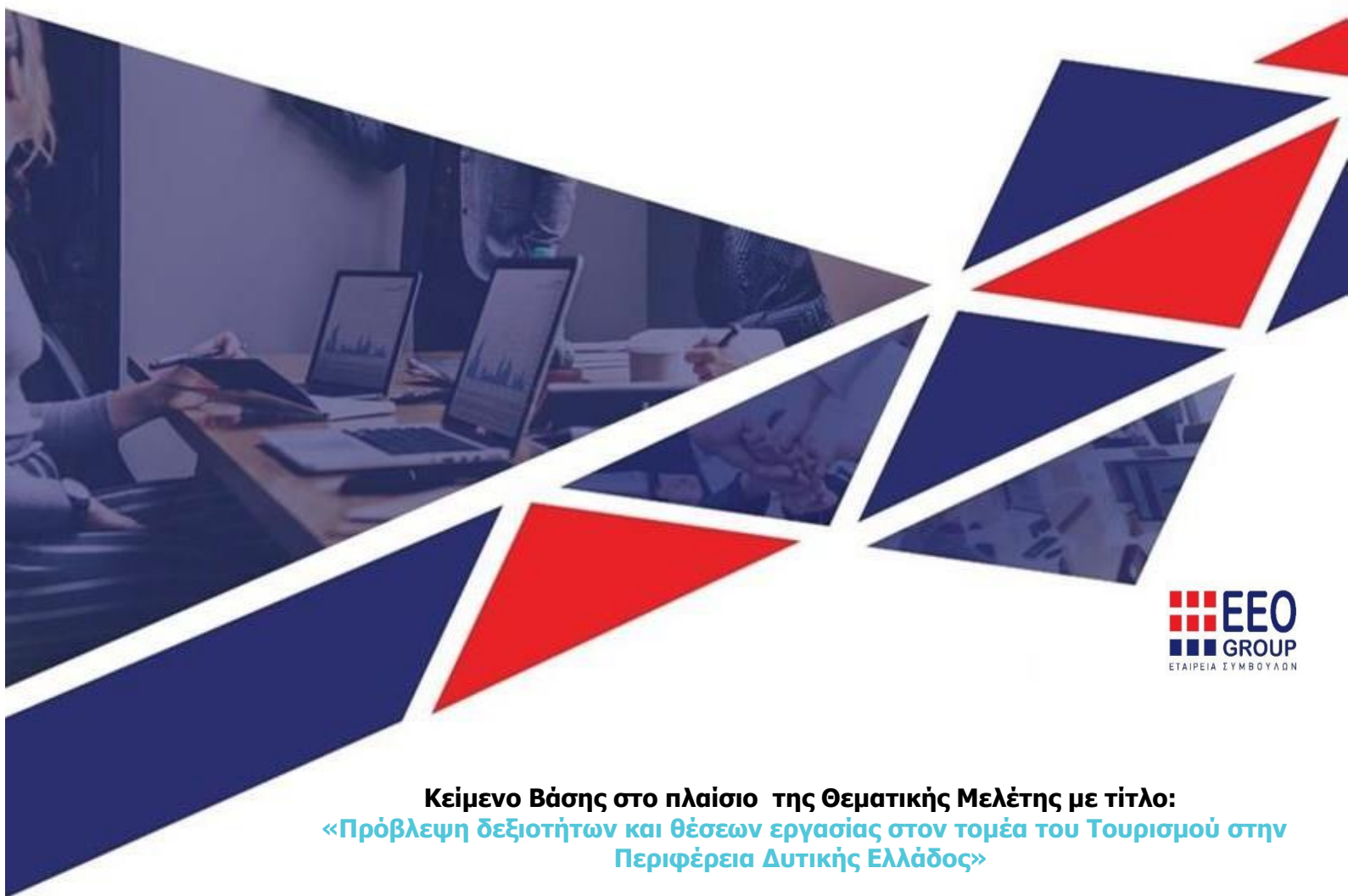

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ζεμάτη αντιδέσεις!

Περιφερειακός Μηχανισμός
Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς
Εργασίας Δυτικής Ελλάδος

Έργο: «Παροχή Εξειδικευμένων Υπηρεσιών για την Ανάπτυξη και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος», στο πλαίσιο της Πράξης: «Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας»
MIS 5075872

ΕΕΟ
GROUP
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΧΩΝ

Κείμενο Βάσης στο πλαίσιο της Θεματικής Μελέτης με τίτλο:
«Πρόβλεψη δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας στον τομέα του Τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος»

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4
1. Παρουσίαση του τομέα.....	5
1.1 Η Πολιτική της Ευρώπης για τον τομέα του Τουρισμού	5
1.2 Οι Προτεραιότητες της Εθνικής Πολιτικής για τον Τουρισμό	6
1.3 Γενική Περιγραφή του Τομέα σε Εθνικό και Περιφερειακό Επίπεδο (Αριθμός Επιχειρήσεων και Απασχολούμενων ανά οικονομική δραστηριότητα)	10
1.4 Οικονομική επίδοση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα Τουρισμού..	12
1.5 Δυναμικότητα των Τουριστικών Επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	14
1.6 Συμβολή του τομέα του Τουρισμού στην Απασχόληση της Περιφέρειας Δυτ.Ελλάδας	18
1.7 Συμβολή του τομέα του Τουρισμού στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο	18
1. Ανάλυση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού, τεχνολογικού περιβάλλοντος, δικαίου και περιβάλλοντος του τομέα Βιομηχανία	20
2.1 Ανάλυση PESTLE.....	20
2.2 Ανάλυση Swot	22
2. Διαμόρφωση Σεναρίων για την εξέλιξη του τομέα	23
Παρουσίαση της γενικής μεθοδολογικής προσέγγισης της προοπτικής διερεύνησης δεξιοτήτων (skills foresight)	23
3.1 BAU (Business As Usual).....	25
3.2 Το Αισιόδοξο Σενάριο.....	26
3.3 Το Αρνητικό Σενάριο.....	28
3.4 Συνθετική διάγνωση	29
3. Προτάσεις δράσεων – παρεμβάσεων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τομέα του Τουρισμού.....	31

Εισαγωγή

Το παρόν κείμενο βάσης αφορά στην μελέτη με τίτλο «Πρόβλεψη δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας στον τομέα του Τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος», η οποία εκπονείται στο πλαίσιο του έργου «**Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την Ανάπτυξη και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**».

Η μελέτη εντάσσεται στο πλαίσιο του **Περιφερειακού Μηχανισμού για τη διάγνωση αναγκών της Αγοράς Εργασίας στην Δυτική Ελλάδα** και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από Εθνικούς Πόρους στο πλαίσιο του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020, Άξονα Προτεραιότητας 4 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων». Ο Περιφερειακός Μηχανισμός περιλαμβάνει εργαλεία και αναλύσεις για την πρόβλεψη, αφενός των αναγκών σε θέσεις εργασίας ανά επάγγελμα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, και αφετέρου των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου περιλαμβάνεται το Π.1.2.7 με τίτλο «Στοχευμένες μελέτες σε θεματικούς τομείς της αγοράς εργασίας που σχετίζονται με αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας», στο οποίο περιλαμβάνεται η εκπόνηση στοχευμένων μελετών σε θεματικούς τομείς της αγοράς εργασίας που σχετίζονται με αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και αποσκοπούν στο να παράσχουν πληροφόρηση σχετικά με την πορεία των τομέων αυτών (τουρισμός, βιομηχανία, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας, γαλάζια οικονομία, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλπ.).

Η μελέτη που περιλαμβάνεται στοχεύει στην αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας ως προς την παρακολούθηση και τη διάγνωση των αναγκών του τοπικού παραγωγικού συστήματος, με σκοπό τον ορθό σχεδιασμό πολιτικών και δράσεων στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, στόχος της μελέτης είναι η αξιοποίηση αυτής της πληροφόρησης κατά το σχεδιασμό βάσει δεδομένων των προγραμμάτων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (κατάρτισης, δημιουργίας θέσεων εργασίας), αλλά και των δράσεων για τη διαχείριση της αλλαγής και της αναδιάρθρωσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η μελέτη υλοποιείται με βάση πρότυπα διασφάλισης της συμβατότητας της μεθοδολογίας παρακολούθησης των δεδομένων της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με τα ισχύοντα σε εθνικό επίπεδο (Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού - ΕΙΕΑΔ).

Στόχος του παρόντος κειμένου βάσης είναι η παρουσίαση του θεματικού τομέα μελέτης με τέτοιο τρόπο ώστε να συνεισφέρει στο βέλτιστο δυνατό στην ενημέρωση των συμμετεχόντων στην αντίστοιχη ομάδα εστίασης (focus group). Το κείμενο βάσης διανέμεται στους συμμετέχοντες σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την υλοποίηση της ομάδας εστίασης, συνοδευόμενο από ερωτηματολόγιο, το οποίο στοχεύει στην αποτύπωση των απόψεων και εκτιμήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με τα δυνατά και αδύναμα σημεία, τις ευκαιρίες και απειλές που χαρακτηρίζουν το θεματικό τομέα μελέτης.

1. Παρουσίαση του τομέα

1.1 Η Πολιτική της Ευρώπης για τον τομέα του Τουρισμού

Από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2009, η ΕΕ έχει μόνο υποστηρικτικές αρμοδιότητες στον τομέα Τουρισμού, με στόχο τον συντονισμό και τη συμπλήρωση των σχετικών δράσεων από τα κράτη μέλη.

Το μακρινό 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τους πολίτες, το Σχέδιο «**Η Ευρώπη, ο πρώτος τουριστικός προορισμός στον κόσμο – ένα νέο πλαίσιο πολιτικής για τον ευρωπαϊκό τουρισμό**»¹. Σύμφωνα με το σχέδιο οι κύριες προκλήσεις της ευρωπαϊκής τουριστικής βιομηχανίας(2010) είναι:

- **ασφάλεια και προστασία** - περιβαλλοντική, πολιτική και κοινωνική ασφάλιση, ασφάλεια των τροφίμων και των καταλυμάτων και απειλές κοινωνικοπολιτισμικής βιωσιμότητας
- **οικονομική ανταγωνιστικότητα** - εποχικότητα, κανονιστικός και διοικητικός φόρτος, φορολογία που σχετίζεται με τον τουρισμό, δυσκολία εύρεσης και διατήρησης ειδικευμένου προσωπικού
- **τεχνολογικά** – ενημέρωση για τις εξελίξεις στον τομέα της πληροφορικής που προκαλούνται από την παγκοσμιοποίηση των πληροφοριών και την πρόοδο της τεχνολογίας (εργαλεία πληροφορικής για κρατήσεις διακοπών, μέσα κοινωνικής δικτύωσης που παρέχουν συμβουλές σχετικά με τουριστικές υπηρεσίες κ.λπ.)
- **αγορές και ανταγωνισμός** - αυξανόμενη ζήτηση για εξατομικευμένες εμπειρίες, νέα προϊόντα, αυξανόμενος ανταγωνισμός από άλλους προορισμούς της ΕΕ.

Οι τομείς δράσεις όπως προτεραιοποιήθηκαν από το σχέδιο είναι:

- **Τόνωση της ανταγωνιστικότητας** στον ευρωπαϊκό τουριστικό τομέα
- **Πρωώθηση της ανάπτυξης βιώσιμου, υπεύθυνου και υψηλής ποιότητας τουρισμού**
- Να εδραιωθεί η **εικόνα της Ευρώπης ως συγκέντρωση βιώσιμων και υψηλής ποιότητας προορισμών**
- **Μεγιστοποίηση** του δυναμικού των **χρηματοδοτικών πολιτικών** της ΕΕ για την ανάπτυξη του τουρισμού.

Μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί πολλές δράσεις, εστιάζοντας στις ακόλουθες προτεραιότητες:

- **αύξηση της τουριστικής ζήτησης**, από το εσωτερικό και το εξωτερικό της ΕΕ
- **βελτίωση του φάσματος των προσφερόμενων τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών**

¹ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ, Η Ευρώπη, ο πρώτος τουριστικός προορισμός στον κόσμο – ένα νέο πλαίσιο πολιτικής για τον ευρωπαϊκό τουρισμό, COM(2010) 352

- βελτίωση της ποιότητας του τουρισμού, της βιωσιμότητας, της προσβασιμότητας, των δεξιοτήτων και της χρήσης των ΤΠΕ
- ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής βάσης γνώσεων του τομέα
- προώθηση της Ευρώπης ως μοναδικού προορισμού
- ενσωμάτωση του τουρισμού σε άλλες πολιτικές της ΕΕ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει την αναθεώρηση και επικαιροποίηση του Σχεδίου με τα Ψηφίσματα σχετικά με «τον τουρισμό και τις μεταφορές το 2020 και μετά»² και «τη θέσπιση στρατηγικής της ΕΕ για βιώσιμο τουρισμό»³

1.2 Οι Προτεραιότητες της Εθνικής Πολιτικής για τον Τουρισμό

Στη χώρα μας η Πολιτική για τον Τουρισμό υλοποιείται από το Υπουργείο Τουρισμού. Οι προτεραιότητες της Εθνικής Πολιτικής για τον Τουρισμό σε σύνδεση με τις Στρατηγικές Επιλογές είναι⁴:

Στόχοι Τουρισμού	Στρατηγικές Επιλογές
Προώθηση του ελληνικού τουριστικού brand διεθνώς {Έτος Έναρξης: 2020.}	Ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στον κόσμο
Ενίσχυση Προστιθέμενης Αξίας Δεξιοτήτων Ανθρώπινου Παράγοντα στον Τουρισμό {Έτος Έναρξης: 2020}	Εκπαίδευση που απελευθερώνει το δυναμικό των Ελλήνων
Διαφοροποίηση Τουριστικού Προϊόντος, Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας {Έτος Έναρξης: 2020}	Ισχυρή ανάπτυξη με περισσότερες επενδύσεις και νέες καλύτερες δουλειές
Προώθηση Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης {Έτος Έναρξης: 2020}	

² Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τον τουρισμό και τις μεταφορές το 2020 και μετά ([2020/2649\(RSP\)](#))

³ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Μαρτίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση στρατηγικής της ΕΕ για βιώσιμο τουρισμό (2020/2038(INI))

⁴ Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υπουργείου Τουρισμού 2022, <https://drive.google.com/file/d/11WC8QiNJAku04WKARHTUISrVvLZSSotV/view>

Η προώθηση του ελληνικού τουριστικού brand διεθνώς περιλαμβάνει για το 2022 τις δράσεις:

- **Τουριστική προβολή της χώρας ως δωδεκάμηνος τουριστικός προορισμός**
- **Συνεχής προώθηση και προβολή του τουριστικού χαρτοφυλακίου.** Διαμόρφωση πλέγματος ενεργειών για τη συνεχή και πολυεπίπεδη προβολή του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.
- **Διερεύνηση των εθνικών αγορών-στόχων.** Διερεύνηση των τάσεων, των ταξιδιωτικών προτιμήσεων, του μεγέθους, των χαρακτηριστικών (δημογραφικών κ.λπ.) εθνικών-αγορών στόχων.
- **Στρατηγική για ενίσχυση μεριδίου σε ξένες αγορές.** Εκπόνηση στρατηγικού πλαισίου για την ανάπτυξη εισερχόμενου τουρισμού και την ενίσχυση μεριδίου σε αγορές εκτός Ε.Ε. Διαμόρφωση σχεδίων δράσεων προώθησης και προβολής
- **Διάχυση της εθνικής στρατηγικής για την προώθηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.** Θεσμική κατοχύρωση Περιφερειακού Συμβουλίου Τουρισμού και καθιέρωση συνεργασίας του με τα επιμέρους Περιφερειακά Συμβούλια. Το «δίκτυο» αυτό επικοινωνίας θα συμβάλει στην διάχυση της εθνικής στρατηγικής προώθησης, μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας και άλλων ευκαιριών επικοινωνίας με Περιφέρειες και Δήμους.
- **Ενίσχυση προστιθέμενης αξίας δεξιοτήτων ανθρώπινου παράγοντα στον Τουρισμό**
- **Εκσυγχρονισμός Κανονισμού Λειτουργίας των ΙΕΚ**
- **Υλοποίηση σεμιναρίων για την αναβάθμιση δεξιοτήτων στον τουρισμό.** Διενέργεια 4 κύκλων επιμόρφωσης, τετράμηνης διάρκειας, που απευθύνονται σε τουλάχιστον 18.000 επιμορφούμενους, με στόχο την απόκτηση νέων δεξιοτήτων (upskilling) και την επανακατάρτιση (reskilling) των απασχολούμενων στον τομέα του τουρισμού.
- **Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης**
- **Διαφοροποίηση Τουριστικού Προϊόντος, Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**
- **Ενίσχυση της ζήτησης του εγχώριου Τουρισμού**
- **Ψηφιακός Μετασχηματισμός Υπουργείου Τουρισμού.** με στόχο την ψηφιοποίηση διαδικασιών και αρχείων, την διαλειτουργικότητα συστημάτων και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων του.
- **Ανάπτυξη τουριστικών λιμένων.** Θεσμική αναμόρφωση διαδικασιών για την προσέλκυση επενδύσεων, ενίσχυση αναβάθμισης υποδομών τουριστικών λιμένων και εξοπλισμού.
- **Συστηματική ανάδειξη θεματικών και ειδικών μορφών τουρισμού.** Ενίσχυση και εξειδίκευση θεσμικού πλαισίου εφαρμογής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε θεματικό τουρισμό, στρατηγική για την ανάπτυξη και ανάδειξη τους.
- **Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος στον τομέα του τουρισμού.** Σύνολο έργων που στοχεύουν στην δημιουργία ενός καλύτερου επιχειρηματικού

περιβάλλοντος στον τουριστικό τομέα, παρέχοντας σε επιχειρήσεις αλλά και καταναλωτές μεγαλύτερη νομική και οικονομική ασφάλεια.

- **Ενιαίο Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων (e-MΗΤΕ) (RDBMS).** Αντικείμενο του έργου είναι η ανάπτυξη της πλατφόρμας «e-MΗΤΕ», η διαλειτουργικότητα με δημόσια μητρώα και συστήματα και η μεταφορά των δεδομένων και λειτουργιών του υφιστάμενου ΜΗΤΕ στη νέα πλατφόρμα.
- **E- VISITOR.** Θεσμοθέτηση και ανάπτυξη ενιαίου συστήματος ηλεκτρονικής καταγραφής αφίξεων και αναχωρήσεων στα τουριστικά καταλύματα της χώρας.
- **Συστηματική ανάδειξη θεματικών και ειδικών μορφών τουρισμού**
 - **Πρώθηση Αγροτουρισμού και Γαστρονομίας** που περιλαμβάνει την ανάπτυξη/θεσμοθέτηση ενός Δικτύου (Συστήματος Διασύνδεσης) Αγροδιατροφής, Γαστρονομίας και Τουρισμού (Agri-Food, Gastronomy and Tourism Interconnection System – AGTIS) που θα λειτουργεί ως θεματικός DMO της χώρας για τη γαστρονομία και τον αγροτουρισμό, την αποτύπωση των υφιστάμενων τουριστικών προϊόντων, υπηρεσιών και εμπειριών γαστρονομικού περιεχομένου, την ψηφιακή απεικόνιση των ανωτέρω καθώς και ενέργειες προώθησης και branding.
 - **Καταδυτικός Τουρισμός** που περιλαμβάνει την χρηματοδότηση εκπόνησης μελετών για νέα καταδυτικά πάρκα από δυνητικούς φορείς διαχείρισης και λειτουργίας τους καθώς και αναβάθμισης υφιστάμενων υποθαλάσσιων πάρκων.
 - **Πρώθηση Καταδυτικού Τουρισμού** που περιλαμβάνει:
 - 1 Επεξεργασία νομοθετικού πλαισίου για επισκέψιμες υδατοκαλλιέργειες.
 - 2 Έκδοση ΚΥΑ κατ' εξουσιοδότηση του αρθ.6 παρ.5 Ν. 4688/2020 για τον καθορισμό προσόντων προσωπικού καθοδηγούμενης κατάδυσης σε ενάλιους αρχαιολογικούς χώρους.
 - **Τουρισμός υγείας και ευεξίας** που περιλαμβάνει δράσεις ενισχύσεων των ιαματικών πηγών της χώρας (δημιουργία νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού).
 - **Ανάπτυξη και προώθηση ιαματικού τουρισμού** Δημιουργία ομάδας εργασίας για την επεξεργασία του π.δ. της παρ. 2 άρθρου 9 του ν. 3498/2006 περί ορισμού ζωνών προστασίας των ιαματικών πόρων. Τροποποίηση υφιστάμενης διαδικασίας αναγνώρισης φυσικών πόρων ως ιαματικών (ΥΑ).
 - **Ανάπτυξη και προώθηση αναρριχητικού τουρισμού.** Διαμόρφωση στρατηγικής ανάπτυξης αναρριχητικού τουρισμού (προορισμοί αναρριχητικού τουρισμού και τρόπος διαχείρισής τους).
 - **Ορεινός Τουρισμός** που περιλαμβάνει την αναβάθμιση χιονοδρομικών κέντρων, ορεινών καταφυγίων και ορεινών μονοπατιών καθώς και την ανάπτυξη πλατφόρμας με την χαρτογράφηση των ορειβατικών μονοπατιών.
- **Πρώθηση Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης**

- **Στρατηγικός σχεδιασμός για τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη**
- **Μέτρηση και παρακολούθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης**
- **Δημιουργία Οργανισμών Διαχείρισης και Προώθηση Προορισμών (DMMOs)**
Μετά τη θεσμοθέτηση των Οργανισμών Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμών (DMMOs) (έκδοση νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου), προωθείται μέσω του έργου η χρηματοδότηση πιλοτικών προορισμών για την ίδρυση Οργανισμών και Τοπικών Παρατηρητηρίων.
- **Λειτουργία του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τη μέτρηση δεικτών για τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη στην εθνική και περιφερειακή χωρική κλίμακα**
- **Κατάρτιση πινάκων 1-7 Ελληνικού Δορυφόρου Λογαριασμού Τουρισμού**
- **Εκπόνηση Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την Τουριστική Ανάπτυξη (ΕΣΣΤΑ)** με αντικείμενο του έργου την εκπόνηση μελέτης ολοκληρωμένου εθνικού στρατηγικού σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης δεκαετούς διάρκειας με τίτλο «ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΙΩΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2021-2030 (Συμβίω T21-30)»

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάπτυξη θα έχει τους εξής 9 πυλώνες:

Πυλώνες Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Τουριστικής Ανάπτυξης
1) προϊόντική ανάπτυξη και προβολή,
2) προσβασιμότητα και διασυνδεσιμότητα,
3) ιδιωτικές υποδομές, βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη,
4) δημόσιες υποδομές και διαχείριση εμπειρίας και προορισμών,
5) εκπαίδευση και κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού,
6) συνεργατική διακυβέρνηση,
7) ρυθμιστικό/ νομοθετικό πλαίσιο,
8) διαχείριση κινδύνων,
9) χρηματοδότηση.

1.3 Γενική Περιγραφή του Τομέα σε Εθνικό και Περιφερειακό Επίπεδο (Αριθμός Επιχειρήσεων και Απασχολούμενων ανά οικονομική δραστηριότητα)

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιάσουμε την κατηγοριοποίηση του τομέα κατά NACE (Rev 2). Ειδικότερα, θα παρουσιάσουμε τον αριθμό των επιχειρήσεων (νομικές μονάδες) που δραστηριοποιούνται ανά οικονομική δραστηριότητα, καθώς και τον αριθμό των απασχολούμενων ανά οικονομική δραστηριότητα, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Για την πληρέστερη εικόνα του τομέα, επιλέγεται όπου είναι εφικτό η παρουσίαση των διαθέσιμων στοιχείων ανά 3-ψήφιο κωδικό NACE (Rev 2). Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται ο αριθμός των επιχειρήσεων και ο αριθμός απασχολούμενων ανά 3-ψήφιο κωδικό NACE (Rev 2) σε εθνικό επίπεδο και περιφερειακό επίπεδο (ΕΛΣΤΑΤ, 2019).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΕΛΛΑΔΑ		ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
501	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών	1.848	11.392	35	120
503	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές επιβατών	28	193	x	x
511	Αεροπορικές μεταφορές επιβατών	85	4.357	x	x
551	Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα	8.276	133.160	199	1.526
552	Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής	20.768	43.041	244	365
553	Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα	295	4.701	20	188
559	Άλλα καταλύματα	356	845	5	27
561	Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	40.757	269.315	2.142	9.419
562	Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	3.624	14.681	232	622
563	Δραστηριότητες παροχής ποτών	36.254	190.599	2.957	10.069
791	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και γραφείων οργανωμένων ταξιδιών	3.542	22.423	111	385
799	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	256	755	9	47
823	Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων	1.090	4.558	x	x

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΕΛΛΑΔΑ		ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
931	Αθλητικές δραστηριότητες	6.270	25.222	331	1.023
932	Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	2.825	12.667	106	442
Σύνολο θεματικού τομέα		126.274	737.909	6.391	24.233
Γενικό Σύνολο		1.427.124	4.438.516	98.452	191.605

Πίνακας 1. Νομικές μονάδες και αριθμός απασχολούμενων ανά 3ψήφιο κωδικό NACE Rev 2 σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Όπου Χ=εμπιστευτικά – μη δημοσιεύσιμα στοιχεία (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έτος: 2019).

Από τον παραπάνω πίνακα γίνεται αντιληπτό πως στον τομέα του Τουρισμού δραστηριοποιούνται περίπου **126 χιλιάδες επιχειρήσεις** σε εθνικό επίπεδο, στις οποίες απασχολούνται **738 χιλιάδες περίπου εργαζόμενοι**. Με άλλα λόγια, **το 8,85% των επιχειρήσεων σε εθνικό επίπεδο δραστηριοποιούνται στον υπό μελέτη τομέα, απασχολώντας το 16,63% του συνόλου των απασχολούμενων της χώρας**. Στον πίνακα 1 παρατίθενται επίσης ο αριθμός των επιχειρήσεων, καθώς και ο αριθμός των απασχολούμενων ανά 3-ψήφιο κωδικό NACE (Rev 2) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΕΛΣΤΑΤ, 2019). Όπως παρατηρούμε, στον υπό μελέτη τομέα δραστηριοποιούνται **6391 επιχειρήσεις** σε περιφερειακό επίπεδο, στις οποίες απασχολούνται **24.233 εργαζόμενοι**, δηλαδή, **το 6,49% των επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα του Τουρισμού απασχολώντας το 12,65% επί του συνόλου των απασχολούμενων στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας**.

Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας τον **μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων και απασχολούμενων στον** τομέα Τουρισμός παρουσιάζει η Αχαΐα, ενώ αντίθετα τον μικρότερο η Αιτωλοακαρνανία.

Στον τομέα 55 που αφορά την Ξενοδοχεία και τα καταλύματα, δραστηριοποιούνται περίπου **30 χιλιάδες επιχειρήσεις** σε εθνικό επίπεδο, στις οποίες απασχολούνται **χιλιάδες περίπου εργαζόμενοι**. Με άλλα λόγια, **το 2,09% των επιχειρήσεων σε εθνικό επίπεδο δραστηριοποιούνται στον τομέα 55, απασχολώντας το 4,1% του συνόλου των απασχολούμενων της χώρας**. Στον πίνακα 1 παρατίθενται επίσης ο αριθμός των επιχειρήσεων, καθώς και ο αριθμός των απασχολούμενων ανά 3-ψήφιο κωδικό NACE (Rev 2) στον Τομέα 55 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΕΛΣΤΑΤ, 2019). Όπως παρατηρούμε, στον υπό μελέτη τομέα δραστηριοποιούνται **468 επιχειρήσεις** σε περιφερειακό επίπεδο, στις οποίες απασχολούνται **2106 εργαζόμενοι**, δηλαδή, **το 0,5% των επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο δραστηριοποιούνται στον τομέα 55 (Ξενοδοχεία & Καταλύματα) απασχολώντας το 1,1% επί του συνόλου των απασχολούμενων στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας**.

Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας τον μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων και απασχολούμενων στον τομέα 55 παρουσιάζει η Ηλεία, ενώ αντίθετα τον μικρότερο η Αιτωλοακαρνανία.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφει χαμηλότερα ποσοστά από τα αντίστοιχα εθνικά, τόσο όσο αναφορά τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ευρύτερου Τουρισμού, και στον Τομέα 55, όσο και το ποσοστό απασχολούμενων που απορροφούν οι παραπάνω τομείς.

1.4 Οικονομική επίδοση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα Τουρισμός

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 2) παρατίθενται ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του τομέα Τουρισμός ανά 3-ψήφιο κωδικό NACE (Rev 2) σε εθνικό επίπεδο (ΕΛΣΤΑΤ, 2019)⁴.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΕΛΛΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)
501	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών	1.423.748	7.607
503	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές επιβατών	11.945	x
511	Αεροπορικές μεταφορές επιβατών	2.836.022	x
551	Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα	6.162.216	59.753
552	Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής	957.401	6.688
553	Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα	91.172	2.997
559	Άλλα καταλύματα	20.792	601
561	Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	4.663.953	145.220
562	Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	347.289	10.357
563	Δραστηριότητες παροχής ποτών	1.924.570	101.198
791	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και γραφείων οργανωμένων ταξιδιών	2.929.909	19.101
799	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	24.522	1.234
823	Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων	239.497	x

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΕΛΛΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή		
931	Αθλητικές δραστηριότητες	402.159	12.313
932	Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	187.914	4.499
Σύνολο θεματικού τομέα		22.223.110	371.566
Γενικό Σύνολο		314,726,720	7.340.755

Πίνακας 2. Κύκλος εργασιών ανά 3ψήφιο κωδικό NACE V2 σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Όπου Χ=εμπιστευτικά – μη δημοσιεύσιμα στοιχεία (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έτος: 2019).

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως ο τομέας του Τουρισμού παρουσιάζει συνολικά έναν κύκλο εργασιών που αγγίζει τα 60,7 δις€ σε εθνικό επίπεδο, με το συνολικό κύκλο εργασιών όλων των επιχειρήσεων της χώρας να ανέρχεται σε 314,7 δις ευρώ. Με άλλα λόγια, **το 7,06% του συνολικού κύκλου εργασιών σε εθνικό επίπεδο προέρχεται από τον υπό εξέταση τομέα**. Στον ίδιο πίνακα (Πίνακας 2) παρατίθεται ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων ανά 3-ψήφιο κωδικό NACE (Rev 2) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΕΛΣΤΑΤ, 2019). Όπως διαπιστώνουμε, ο συνολικός κύκλος εργασιών ανέρχεται σε **371,57** περίπου εκατ €. Με άλλα λόγια, **το 5,06% περίπου του συνολικού κύκλου εργασιών σε περιφερειακό επίπεδο προέρχεται από τον τομέα Τουρισμός**.

Σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας **τον μεγαλύτερο σχετικό κύκλο εργασιών παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιφερειακή ενότητα της Αχαΐας, ενώ μικρότερο κύκλο εργασιών παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιφερειακή ενότητα της Αιτωλοακαρνανίας** (ΕΛΣΤΑΤ, 2019).

Συγκρίνοντας τη συνεισφορά του κλάδου Τουρισμός στο συνολικό κύκλο εργασιών της οικονομίας, σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, παρατηρούμε ότι η επίδοση που καταγράφουν οι επιχειρήσεις στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος είναι κάτω από την αντίστοιχη επίδοση που καταγράφουν οι επιχειρήσεις στο σύνολο της Ελλάδος, επιβεβαιώνοντας την ύπαρξη σημαντικής δυνατότητας βελτίωσης και ώθησης του συγκεκριμένου τομέα στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

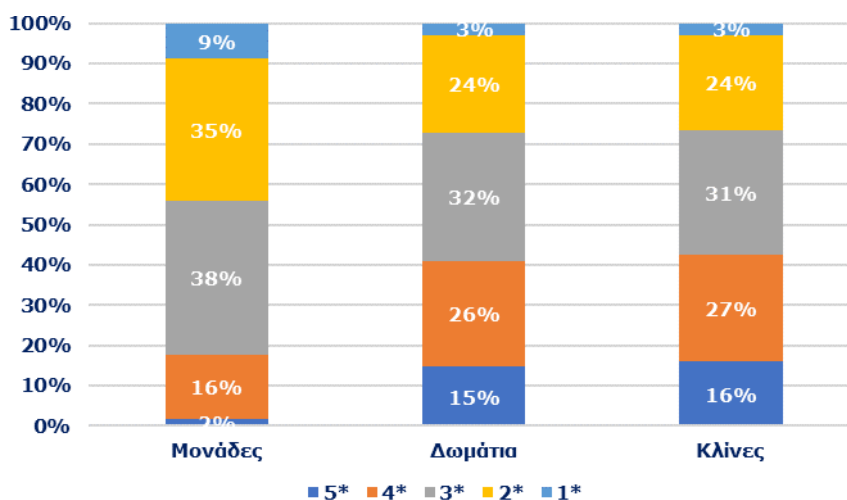
1.5 Δυναμικότητα των Τουριστικών Επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Δυτικής, Ελλάδας, ανά Περιφερειακή Ενότητα, στο Σύνολο της Περιφέρειας και στο Σύνολο της Ελλάδας για το 2020.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ							
Ξενοδοχειακό δυναμικό 2020							
Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ηλεία	Μονάδες	4	14	28	34	7	87
	Δωμάτια	1.461	866	773	924	87	4.111
	Κλίνες	3.127	1.716	1.465	1.767	179	8.254
Αχαΐα	Μονάδες	1	23	41	39	6	110
	Δωμάτια	10	1.389	1.364	992	81	3.836
	Κλίνες	19	2.691	2.584	1.899	152	7.345
Αιτωλοακαρνανία	Μονάδες	0	7	36	24	11	78
	Δωμάτια	0	371	1.046	510	127	2.054
	Κλίνες	0	820	1.980	975	247	4.022
Σύνολο Περιφέρειας	Μονάδες	5	44	105	97	24	275
	Δωμάτια	1.471	2.626	3.183	2.426	295	10.001
	Κλίνες	3.146	5.227	6.029	4.641	578	19.621
Σύνολο Ελλάδας	Μονάδες	651	1.702	2.783	3.620	1.309	10.065
	Δωμάτια	93.619	121.523	102.147	96.165	25.087	438.541
	Κλίνες	194.586	243.206	199.752	182.112	49.836	869.492

Πίνακας 3. Ξενοδοχειακό Δυναμικό Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή ενότητα (Πηγή: ΞΕΕ, Έτος: 2020, Επεξεργασία INSETE Intelligence).

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται η Κατανομή Ξενοδοχειακών Μονάδων , δωματίων και κλινών ανά κατηγορία αστεριών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται το **Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων** της Περιφέρειας Δυτικής, Ελλάδας, ανά Περιφερειακή Ενότητα, και στο Σύνολο της Περιφέρειας για το 2019

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Ενοικιαζόμενα δωμάτια 2019						
Ενότητα		4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	Σύνολο
Αχαΐας	Μονάδες	6	37	36	17	96
	Δωμάτια	35	277	244	89	645
	Κλίνες	103	641	592	210	1.546
Ηλείας	Μονάδες	1	40	44	12	97
	Δωμάτια	7	268	227	53	555
	Κλίνες	12	622	532	122	1.288
Απωλοκαρνανίας	Μονάδες	14	25	25	16	80
	Δωμάτια	99	186	168	90	543
	Κλίνες	230	411	369	211	1.221
Σύνολο	Μονάδες	21	102	105	45	273
	Δωμάτια	141	731	639	232	1.743
	Κλίνες	345	1.674	1.493	543	4.055

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Πίνακας 4. Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται το Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Δυτικής, Ελλάδας, ανά Περιφερειακή Ενότητα, και στο Σύνολο της Περιφέρειας για το 2018

Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα, 2018			
Ενότητα	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Αχαΐας	49	114	449
Αιτωλοκαρνανίας	41	97	335
Ηλείας	39	66	300
Σύνολο	129	277	1.084

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Πίνακας 5. Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται το Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, στο Σύνολο της Περιφέρειας και στο Σύνολο της Ελλάδας για το 2020

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Δυναμικό Κάμπινγκ 2020						
Ενότητα		4*	3*	2*	1*	Σύνολο
	Μονάδες	1	3	9	0	13
Ηλείας	Οικίσκοι	41	15	0	0	56
	Θέσεις	120	243	725	0	1.088
	Σύνολο Ηλείας					
Αχαΐας	Μονάδες	0	1	5	0	6
	Οικίσκοι	0	0	12	0	12
	Θέσεις	0	120	284	0	404
Αιτωλοκαρνανίας	Μονάδες	0	1	3	0	4
	Οικίσκοι	0	0	0	0	0
	Θέσεις	0	45	120	0	165
Σύνολο Περιφέρειας	Μονάδες	1	5	17	0	23
	Οικίσκοι	41	15	12	0	68
	Θέσεις	120	408	1.129	0	1.657
Σύνολο Ελλάδας	Μονάδες	26	48	211	18	304
	Οικίσκοι	155	281	627	26	1.089
	Θέσεις	4.329	4.363	13.653	1.955	24.375

Πίνακας 6 Δυναμικό κάμπινγκ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή της προέλευσης των Αφίξεων στις ΠΕ, την

Περιφέρεια και την Ελλάδα

Ενότητα		2015	2019	2020%Δ		%Δ
				2015-2019	2019-2020	
Αχαΐας	Αλλοδαποί	42.521	82.877	21.328	95%	-74%
	Ημεδαποί	182.785	216.460	112.014	18%	-48%
Ηλείας	Αλλοδαποί	198.376	190.287	24.197	-4%	-87%
	Ημεδαποί	95.732	95.188	53.746	-1%	-44%
Αιτωλοακαρνανίας	Αλλοδαποί	19.759	20.938	6.828	6%	-67%
	Ημεδαποί	106.595	98.842	59.999	-7%	-39%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	Αλλοδαποί	260.656	294.102	52.353	13%	-82%
	Ημεδαποί	385.112	410.490	225.759	7%	-45%
		645.768	704.592	278.112	9%	-61%
Ελλάδα		18.478.701	27.063.766	8.209.962	46%	-70%

Πίνακας 7 Αφίξεις Αλλοδαπών και Ημεδαπών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, το σύνολο, της Περιφέρειας και την Ελλάδα Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

1.6 Συμβολή του τομέα του Τουρισμού στην Απασχόληση της Περιφέρειας Δυτ.Ελλάδας

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη των απασχολούμενων στην ΠΔΕ ανά τύπο απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2015-2020

Κλάδος	Τύπος Απασχόλησης	2015	2019	2020	%Δ 2015-19	%Δ 2019-20
Λοιποί Κλάδοι	Πλήρης	170.546	181.309	183.268	6%	1%
	Μερική	15.816	15.043	17.933	-5%	19%
Εστίαση	Πλήρης	14.355	13.206	11.556	-8%	-12%
	Μερική	2.284	2.620	2.910	15%	11%
Καταλύματα	Πλήρης	2.978	2.504	948	-16%	-62%
	Μερική	213	0	0	-100%	0
Δυτική Ελλάδα	Πλήρης	187.878	197.020	195.772	5%	-1%
	Μερική	18.313	17.663	20.843	-4%	18%
Ελλάδα	Πλήρης	3.267.448	3.550.414	3.539.611	9%	0%
	Μερική	343.244	360.616	335.868	5%	-7%

Πίνακας 8 Εξέλιξη Απασχόλησης ανά τύπο και κατηγορία απασχόλησης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, το σύνολο, της Περιφέρειας και την Ελλάδα Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.7 Συμβολή του τομέα του Τουρισμού στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο ⁵

Η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της χώρας κατά το 2020 (α' έτος της πανδημίας) εκτιμάται από το INSETE Intelligence ότι ήταν της τάξης του 3,7% ή € 6,1 δισ.€ Λόγω της προσεγγιστικής φύσης των στοιχείων του επόμενου πίνακα, η εικόνα που αναδεικνύει είναι κατά κύριο λόγο ενδεικτική. Οι σημαντικότερες προσεγγίσεις είναι: (α) Η κατανομή του ΑΕΠ των Περιφερειών είναι εκτίμηση λαμβάνοντας υπόψιν την ποσοστιαία κατανομή του 2018 και (β) Το ΑΕΠ των Περιφερειών είναι προσωρινό και υπόκειται σε αλλαγή.

Τα έσοδα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από τον τουρισμό το 2020, αντιπροσώπευαν το 1,61% (€ 98 εκατ.) των συνολικών τουριστικών εσόδων της χώρας ενώ η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της Περιφέρειας ανήλθε σε 1,34%. Επίσης, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες εκτιμήσεις το ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το 2020 σημείωσε

⁵ INSETE Intelligence, **Ετήσια Έκθεση Ανταγωνιστικότητας και Διαρθρωτικής Προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2020**, Δεκέμβριος 2021

μείωση κατά -8% (από € 7.942 εκατ. το 2018 σε € 7.306 εκατ. το 2020).

Περιφέρεια	% κατανομή εσόδων εισερχόμενου τουρισμού 2020	Αναλογία άμεσης τουριστικής δαπάνης 2020 -σε € εκ.	ΑΕΠ Περιφερειών 2020*- σε εκ.	άμεση συμβολή τουρισμού στο ΑΕΠ Περιφέρειας με στοιχεία 2020	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2018 - σε €
Ν. Αιγαίο	29%	1.771	5.687	31,14%	18.054
Κρήτη	20%	1.214	8.344	14,55%	14.302
Αττική	18%	1.073	79.034	1,36%	22.915
Κεντ.Μακεδονία	10%	581	22.636	2,57%	13.125
Ιόνια Νησιά	10%	629	2.928	21,48%	15.587
Πελοπόννησος	3%	186	7.382	2,52%	13.943
Αν.Μακ&Θράκη	2%	129	6.322	2,04%	11.446
Θεσσαλία	2%	122	8.334	1,46%	12.578
Ήπειρος	2%	116	3.618	3,21%	11.775
Δυτ. Ελλάδα	2%	98	7.306	1,34%	12.082
Στερεά Ελλάδα	1%	83	7.684	1,08%	15.030
Δυτ. Μακεδονία	1%	38	3.778	1,01%	15.319
Β. Αιγαίο	1%	35	2.273	1,54%	11.434
Σύνολο Χώρας	100%	6.075	165.326	3,67%	16.745

Πίνακας 8 Αφίξεις Εκτιμήσεις INΣΕΤΕ Intelligence για το τουριστικό ΑΕΠ σε σχέση με τις περιφέρειες της χώρας για το 2020
Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

2.Ανάλυση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού, τεχνολογικού περιβάλλοντος, δικαίου και περιβάλλοντος του τομέα Βιομηχανία

Για την πληρέστερη ανάλυση του περιβάλλοντος του τομέα του Τουρισμού αξιοποιούνται η ανάλυση PESTLE και η ανάλυση SWOT

2.1 Ανάλυση PESTLE

Πολιτικό περιβάλλον

Ο κίνδυνος διατάραξης της πολιτικής σταθερότητας της χώρας είναι σημαντικά μικρότερος σε σχέση με το παρελθόν, παρότι ο λαϊκισμός ξαναεμφανίζεται στον παγκόσμιο ορίζοντα (Ουγγρικές & Γαλλικές βουλευτικές εκλογές, ενδιάμεσες Αμερικανικές Εκλογές κλπ), . Ο κλάδος του Τουρισμού ρυθμίζεται σε σημαντικό βαθμό από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκό και Εθνικό), συνεπώς ο κίνδυνος μια αλλαγή να επηρεάσει σημαντικά, όχι μόνο τον τρόπο λειτουργίας του κλάδου, αλλά και τον τρόπο που αυτός συμπράττει και «συναναστρέφεται» άλλους κλάδους – όπως εκείνος των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών δεν είναι σημαντικός. Παρατηρείται σώρευση πρωτοβουλιών που θεραπεύουν το σήμερα αντί να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του αύριο π.χ οι έκτακτες νομοθετικές πρωτοβουλίες που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της ενεργειακής κρίσης που βιώνει η Ελλάδα και ο κόσμος από τα τέλη του 2021, οι οποίες δυνητικά μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων του κλάδου.

Οικονομικό περιβάλλον

Οι περιφερειακές, η εθνική και η ευρωπαϊκή οικονομία αντιμετωπίζουν σημαντικό κίνδυνο επιβράδυνσης ή/ και ύφεσης. Η πολεμική σύρραξη στην Ουκρανία έχει επιφέρει σημαντική αύξηση του ενεργειακού κόστους και του κόστους παραγωγής, οδηγώντας σε αύξηση του πληθωρισμού, μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης και τελικά σε δυσχερές οικονομικό κλίμα. Οι οικονομικές συνέπειες της πανδημίας είναι ακόμα νωπές, ενώ δεν έχει αποκλειστεί ο κίνδυνος αναζωπύρωσής της κατά το β' εξάμηνο του 2022. Η χώρα είναι ήδη έκθετη σε σημαντικό εξωτερικό χρέος και έχει απωλέσει από το 2010 ως το 2019, άνω του 20% του ΑΕΠ της, γεγονότα που καθιστούν τον εξωτερικό δανεισμό της δυσκολότερο σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Από την άλλη, οι Περιφέρειες και το Κράτος έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων της Περιόδου 2021 – 2027, καθώς και έκτακτων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA).

Κοινωνικό περιβάλλον

Οι Έλληνες και οι κάτοικοι της Δυτικής Ελλάδας βίωσαν μια σημαντική οικονομική κρίση, η οποία έπληξε εκτεταμένα την καθημερινότητά τους, την οικονομική και εργασιακή κατάσταση των νοικοκυριών τους, και τελικά την ψυχολογία τους. Η διαφαινόμενη έξοδος από την κρίση ανακόπηκε βίαια από την πανδημία του κορονοϊού, η οποία ξέσπασε το 2020 και πλέον βρίσκεται σε ύφεση. Η ανάκαμψη κινδυνεύει πλέον από την πολεμική σύρραξη στην Ουκρανία, η οποία πέραν από ψυχολογικές, έχει και βαριές οικονομικές συνέπειες στο μέσο νοικοκυριό. Αν και η ανεργία έχει υποχωρήσει σημαντικά, το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο μισθών απέχουν σημαντικά από εκείνο πριν την οικονομική κρίση, συνεπώς το διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο και η αγοραστική του δύναμη είναι χαμηλά. Ιδιαίτερα για τον τουρισμό της Δυτ.Ελλάδας που στηρίζεται στον εσωτερικό τουρισμό αυτή είναι μια κρίσιμη παράμετρος. Από την άλλη, έχει αυξηθεί σημαντικά το ποσοστό των Ελλήνων – ιδιαίτερα νέων – που ασχολούνται ενεργά με τη νεοφυή επιχειρηματικότητα (και στον τουρισμό) και επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν εμπορικά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες

Τεχνολογικό περιβάλλον

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής κι Επικοινωνιών, κλπ εξελίσσονται με ταχύ ρυθμό, επηρεάζοντας πλέον όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ο κλάδος του Τουρισμού είναι από εκείνους που έχουν επηρεαστεί σε κάποιο βαθμό, επιτρέποντας την ανάπτυξη και διάθεση καινοτομικών υπηρεσιών.

Θέματα Δικαίου

Το θεσμικό πλαίσιο για τον Τουρισμό στηρίζεται στην Ελληνική Νομοθεσία και συνεχώς εμπλουτίζεται.. Οι μηχανισμοί απονομής του Δικαίου δεν είναι σε καλό επίπεδο. Οι Αδειοδοτικές κλπ διαδικασίες έχουν ψηφιοποιηθεί σε κάποιο βαθμό. Η Χωροθέτηση των Τουριστικών δραστηριοτήτων παραμένει προβληματική. Τα ρυθμιστικά κόστη για τις επιχειρήσεις, αν και έχουν περιορισθεί, συνεχίζουν να είναι σημαντικά. Η εποπτεία της Αγοράς είναι πλημμελής.

Περιβαλλοντικά Θέματα

Η Κλιματική Κρίση είναι η παράμετρος που καθορίζει ως γενεσιουργός αιτία, όλα τα σημαντικά γεγονότα και απειλές της εποχής μας (Πόλεμος στην Ουκρανία, Υγειονομικές Κρίσης, Ενεργειακή Ανασφάλεια & Κρίση, Επισιτιστική Κρίση, Προσφυγικό, Λαϊκισμός,. Κλπ) Η Ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας και η Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, η εξοικονόμηση πόρων (πχ Zero Waste Food), η Απανθρακοποίηση είναι βασικές παράμετροι της βιώσιμης Ανάπτυξης της Τουριστικής Βιομηχανίας του Αύριο

2.2 Ανάλυση Swot

Δυνατά Σημεία

- «Ολυμπία» & «Ολυμπιακοί Αγώνες», Παγκόσμια Brand
- Πλήθος Πολιτιστικών & Θρησκευτικών Πόρων
- Κομβική γεωγραφική τοποθεσία ως Δυτική Πύλη της χώρας
- Εκτεταμένο δίκτυο συνδεσιμότητας και προσβασιμότητας (2 σύγχρονοι αυτοκινητόδρομοι, Ολυμπία Οδός & Ιονία Οδός) η ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου, δύο διεθνείς αερολιμένες και σημαντικό δίκτυο λιμένων
- Ένα από τα τρία αδειοδοτημένα υδατοδρόμια (Πάτρα)
- Ύπαρξη λιμενικών υποδομών κατάλληλων για την ανάπτυξη προϊόντος Ναυτικού Τουρισμού
- Το λιμάνι του Κατάκολου αποτελεί έναν εδραιωμένο προορισμό για τον τουρισμό κρουαζιέρας και διαθέτει σημαντικές υποδομές
- Σημαντικό δίκτυο μαρινών με περισσότερες από 2.000 θέσεις ελλιμενισμού
- Εκτεταμένη ακτογραμμή με πλήθος προσβάσιμων παραλιών σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες.
- Τοπικά Αγροδιατροφικά Προϊόντα (ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ)
- Ιδιαίτεροι φυσικοί πόροι υψηλής περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας
- Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων είναι ένα από το πιο κοντινά στην Αττική
- Δυνατότητα ανάπτυξης τριών τουριστικών περιόδων

Αδύναμα σημεία

- Σημαντικές Ελλείψεις σε Ειδικότητες του Τουρισμού (~18%)
- Ιδιαίτερη βαρύτητα του Εσωτερικού Τουρισμού, ιδιαίτερα στις ΠΕ Αχαΐας και Αιτ/νίας
- Αδυναμίες και προβλήματα στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο της Περιφέρειας
- Σχετικά περιορισμένη κατάρτιση και επιμόρφωση των εργαζομένων σε υπηρεσίες και επαγγέλματα που σχετίζονται με τον κλάδο του τουρισμού και της φιλοξενίας
- Οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις παραμένουν σε εξαιρετικά μικρό μέγεθος
- Χαμηλός βαθμός διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος παρά τους σημαντικούς πολιτιστικούς, ιστορικούς και περιβαλλοντικούς πόρους που διαθέτει η Περιφέρεια
- Ελλιπής αξιοποίηση και προβολή του πολιτιστικού κεφαλαίου
- Περιορισμένη δικτύωση μεταξύ των επιχειρηματιών του τουρισμού και διασύνδεσης με άλλους σχετιζόμενους τομείς δραστηριότητας (αγροδιατροφή),
- Αναξιοποίητο Παράκτιο Μέτωπο
- Έντονη εποχικότητα και υπερσυγκέντρωση της τουριστικής ζήτησης σε λίγες περιοχές της Περιφέρειας (ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας) για περιορισμένο χρονικό διάστημα (κυρίως τους θερινούς μήνες)

Ευκαιρίες

- Brand Name και Οργανισμός Διαχείρισης Προορισμού
- Σύνδεση Λιμανιών με Οδικό & Σιδηροδρομικό Δίκτυο
- Λειτουργία Υδατοδρομίου
- Ανάπτυξη Θαλάσσιου Τουρισμού, Αγροτουρισμού, Οικοτουρισμού, Αθλητικού Τουρισμού κλπ
- Ψηφιακός μετασχηματισμός
- Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Ένταξη στις διεθνείς αλυσίδες αξίας
- Έμφαση στην βιώσιμη και καινοτομική Ανάπτυξη στο ΠΕΠ «Δυτική Ελλάδα 2021-2027».
- Ύπαρξη επιπλέον χρηματοδοτικών εργαλείων διακρατικά και διασυνοριακά επιχειρησιακά προγράμματα.
- Ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο σύνδεσης του Τουρισμού Κρουαζιέρας με θεματικές δραστηριότητας
- Αναπτυξιακά Προγράμματα όπως πχ «Πολιτιστική Διαδρομή Φύσης και Πολιτισμού της Αιτωλοακαρνανίας»
- Νέος αναπτυξιακός νόμος
- Περιφερειακές Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες (Μηχανισμός Στήριξης Επιχειρηματικότητας, Επενδυτικό Profile ΠΔΕ κά)

Απειλές

- Ισχυρός ανταγωνισμός σε εγχώριο επίπεδο από εδραιωμένους και πιο ώριμους τουριστικά παραθαλάσσιους προορισμούς
- Εδραιωμένη επιχειρηματική κουλτούρα που βασίζεται στο υφιστάμενο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης μαζικού τουρισμού χαμηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας
- Μεγάλη ανομοιογένεια στο προσφερόμενο τουριστικό προϊόν
- Κλιματική Κρίση (Τάση μείωσης της περιόδου χιονιού μακροπρόθεσμα κλπ)
- Ενεργειακή Ανασφάλεια & Ενεργειακό Κόστος
- Ένταση της πολεμικής σύρραξης στην Ουκρανία
- Επιδείνωση Δημοσιονομικών Μεγεθών
- Πληθωρισμός και Χρηματοοικονομική Κρίση.
- Υγειονομικές Κρίσεις
- Τρομοκρατία, Προσφυγικό, Πόλεμος στην Ουκρανία

3. Διαμόρφωση Σεναρίων για την εξέλιξη του τομέα

3.1 Παρουσίαση της γενικής μεθοδολογικής προσέγγισης της προοπτικής διερεύνησης δεξιοτήτων (skills foresight)

Η ακολουθούμενη μεθοδολογία Προοπτικής Διερεύνησης (foresight), στοχεύει στη δημιουργία μιας πιο εμπειριστατωμένης κατανόησης της αλλαγής στο μέλλον, παρουσιάζοντας ένα φάσμα εναλλακτικών του μέλλοντος, χωρίς να περιορίζεται στον προσδιορισμό ενός και μόνο πιθανού μέλλοντος.

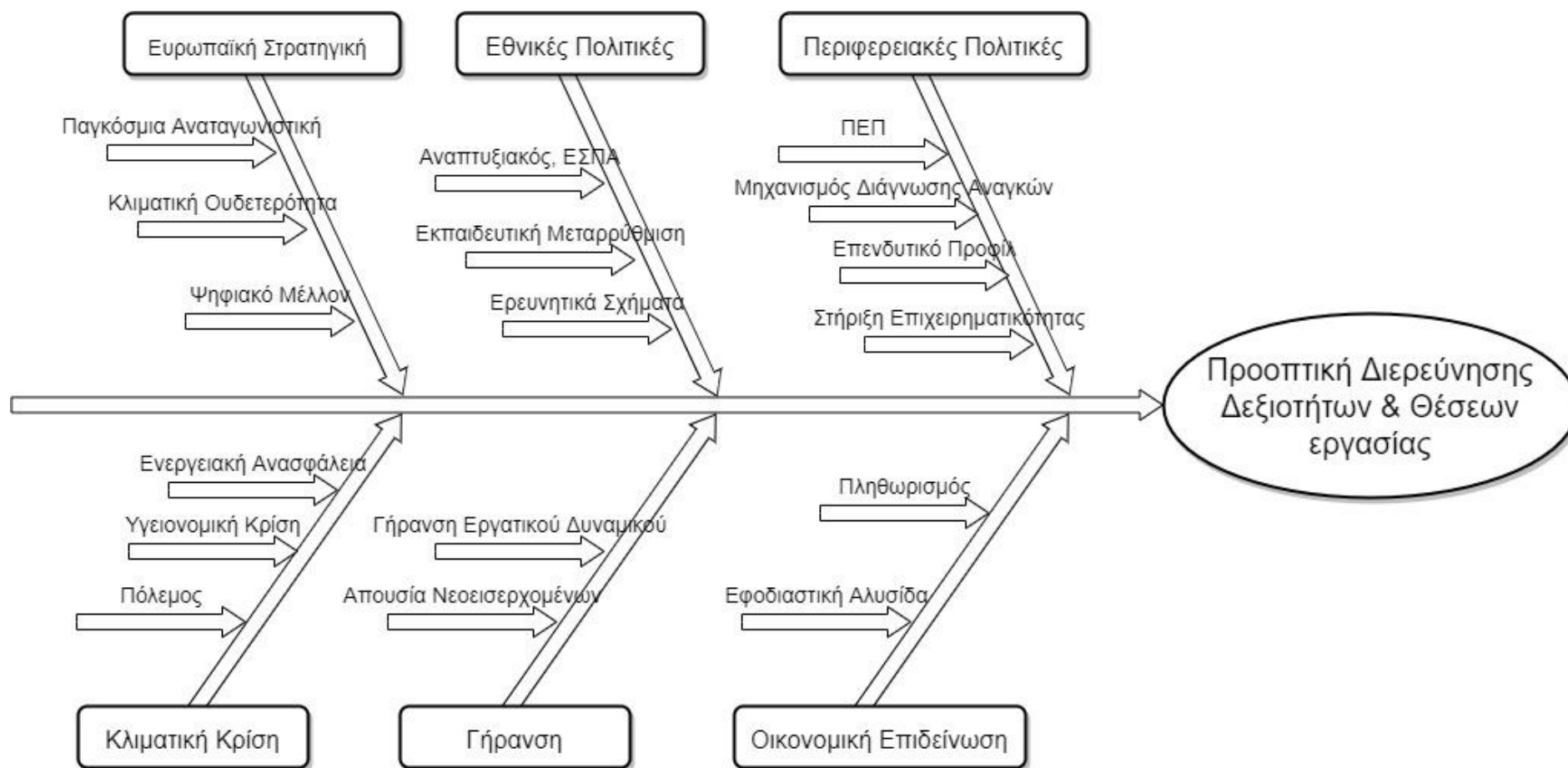
Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζονται οι Μεγάλες Τάσεις (Megatrends), οι Καταλύτες (Catalysts) και οι Παράγοντες Αλλαγής του Παιχνιδιού (Game Changers) που διαμορφώνουν την Προοπτική Διερεύνησης Δεξιοτήτων και Σημαντικών Θέσεων εργασίας στον Τουρισμό της Περιφέρειας Δυτ.Ελλάδας.

Η ακολουθούμενη μεθοδολογία καταλήγει στην εξέταση τριών σεναρίων:

- **BAU (Business As Usual):** Πρόκειται για τον τύπο σεναρίου, στην ιστορία του οποίου δεν υπάρχουν «εκπλήξεις». Τα πράγματα θα παραμείνουν στην υπάρχουσα κατάσταση, ως συνήθως. Δεν πρόκειται να χειροτερέψουν ή να βελτιωθούν.
- **Το Αισιόδοξο Σενάριο:** Τα πράγματα θα εξελιχθούν πολύ καλύτερα από ό,τι στο πρόσφατο παρελθόν.
- **Το Αρνητικό Σενάριο:** Κάτι θα πάει πολύ χειρότερα από ό,τι πήγαινε στο παρελθόν.

Σημαντικό σημείο στη μεθοδολογία αποτελεί η αξιολόγηση της Κατάστασης του εξεταζόμενου τομέα σήμερα. Τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του Τομέα του Τουρισμού στη Δυτική Ελλάδα και στις δεξιότητες και θέσεις εργασίας που καλύπτει είναι συνοπτικά:

- Ισχυρός Εσωτερικός Τουρισμός (Ιδιαίτερα στις ΠΕ Αχαΐας & Αιτ/νίας).
- Μειωμένη Συμμετοχή του Τουρισμού στο Περιφερειακό Παραγόμενο Προϊόν σε σχέση με περιφέρειες παρόμοιου μεγέθους.
- Μειωμένες Επενδύσεις Παγίων σε σχέση με περιφέρειες παρόμοιου μεγέθους.
- Γήρανση Εργατικού Δυναμικού.
- Θέσεις Εργασίας Χαμηλών και Μέσων Προσόντων και δεξιοτήτων.
- Μη κάλυψη θέσεων εργασίας,

Διάγραμμα 1. Θετικές και Αρνητικές MegaTrends, Catalysts και GameChangers

3.1 BAU (Business As Usual)

Το σενάριο αυτό δεν προβλέπει κάποια «έκπληξη» και όλα βαίνουν ως συνήθως. Πιο συγκεκριμένα, θεωρείται ότι ισχύουν οι κάτωθι παραδοχές:

Χρονοβόρες διαδικασίες συμβάσεων & με αποτέλεσμα καθυστερήσεις σε επενδυτικά σχέδια τουριστικών επιχειρήσεων

Συνέχιση του πολέμου στην Ουκρανία, με μικρή περαιτέρω αύξηση του ενεργειακού κόστους και περαιτέρω διαταραχή στην εφοδιαστική αλυσίδα

Σημαντικές Ελλείψεις Εξειδικευμένου και μη εξειδικευμένου Προσωπικού στις Τουριστικές Επιχειρήσεις

Ενεργειακή κρίση: Αύξηση της ζήτησης ενέργειας από εναλλακτικές πηγές με ταυτόχρονη αύξηση παραγωγής ενέργειας από ρυπογόνες πρώτες ύλες (πχ. λιγνίτης)

Αξιοποίηση Χρηματοδοτικών εργαλείων με τους συνηθισμένους ρυθμούς Απορρόφησης

Με βάση τις παραπάνω παραδοχές αναμένεται:

- Σταθερή – αλλά μικρή – αύξηση της ζήτησης των υπηρεσιών του Τομέα.
- Αύξηση του κόστους λειτουργίας μια επιχείρησης, λόγω αύξησης του ενεργειακού κόστους και του πληθωρισμού.
- Μικρή αύξηση της ζήτησης ανθρώπινου δυναμικού από τις επιχειρήσεις του Τομέα, που ήδη βρίσκεται σε σοβαρή έλλειψη.
- Έλλειψη Προσφοράς υπηρεσιών πολλών Επαγγελματιών χαμηλού και μέσου επιπέδου.

Συνεπώς, οι ειδικότητες και επαγγέλματα όπου αναμένεται να υπάρξει σταθερή ή μικρή αύξηση της ζήτησης από την περιφερειακή αγορά είναι:

• Μελέτη Προτύπων ESG	• Μάγειρας_Γ
• Εφαρμογή Προτύπων ESG	• Κηπουρός
• Ψηφιακό Περιεχόμενο	• Sales
• Καμαριέρα	• F&B_Manager
• Σερβιτόρος	• Executive_Chef
• Receptionist	• Λογιστής
• Barista/Barman	• Λινοθηκάριος(Laundry)

<ul style="list-style-type: none"> • Καθαριστής • Housekeeping_Manager • Β.Σερβιτόρου • Λαντζέρης • Προϊσταμένη_ορόφου • Μάγειρας_A • ΒοηθόςReceptionist • Τεχνική_Υποστήριξη • Μάγειρας_B • Marketing • Bellman/Doorman 	<ul style="list-style-type: none"> • Guest_Relations • Πληροφορικός-IT • Ζαχαροπλάστης • Διευθυντής • Front_Office_Manager/Team_Leader • Αποθηκάριος • Βοηθός_κηπουρού • Μετρ • Sommelier
---	--

3.2 Το Αισιόδοξο Σενάριο

Για το σενάριο αυτό θεωρείται ότι ισχύουν οι κάτωθι παραδοχές:

Αδυναμία Εκπαίδευσης και Κατάρτισης να καλύψουν τις ανάγκες του Τουρισμού

Ενεργειακή κρίση: Χρήση μεγαλύτερου ποσοστού ενέργειας από εναλλακτικές πηγές και ενεργειακή επάρκεια

Αξιοποίηση των Εθνικών και Ενωσιακών Εργαλείων για την Ανάπτυξη του Τουρισμού με άξονες την ψηφιοποίηση, την καινοτομία και τη βιώσιμη Ανάπτυξη,

Παύση του πολέμου στην Ουκρανία, με μείωση του ενεργειακού κόστους και επαναφορά ομαλής λειτουργίας στην εφοδιαστική αλυσίδα

Αξιοποίηση των Αναπτυξιακών Εργαλείων της Περιφέρειας ΔΕ, όπως Μηχανισμός Στήριξης Επιχειρηματικότητας, Επενδυτικό Profile ΠΔΕ, Μηχανισμός Διάγνωσης των αναγκών της Αγοράς Εργασίας κλπ.

Ανάπτυξη Εισερχόμενου Τουρισμού Επενδύσεις στην Αλυσίδα αξίας Δημιουργία DMO City Break (Πάτρα, Ναύπακτος)

Με βάση τις παραπάνω παραδοχές αναμένεται:

- Μεγάλη αύξηση της ζήτησης των υπηρεσιών του Τομέα, ιδιαίτερα σε ξενοδοχεία 4 και 5 αστεριών και από αλλοδαπούς.
- Διαμόρφωση ισχυρού προφίλ για τις επιχειρήσεις που αναβαθμίζονται ψηφιακά, παράγουν καινοτομικά προϊόντα και μειώνουν το περιβαλλοντικό ίχνος των προϊόντων τους.
- Μικρή μείωση ή σταθεροποίηση του κόστους λειτουργίας μια επιχείρησης, λόγω μείωσης του ενεργειακού κόστους και μείωσης του πληθωρισμού.
- Αύξηση της ζήτησης ανθρώπινου δυναμικού από τις επιχειρήσεις του Τομέα, που βρίσκεται ήδη σε σοβαρή έλλειψη.
- Σημαντική Αύξηση Ειδικοτήτων που συνδέονται με την Ψηφιοποίηση και την Καινοτομία.
- Μικρότερη Έλλειψη Προσφοράς υπηρεσιών Τουριστικών Επαγγελματιών, με την ενεργοποίηση των Εκπαιδευτικών Εργαλείων (Επαγγελματικά Λύκεια, ΚΔΒΜ Πανεπιστημίων, Παράλληλο Μηχανογραφικό, Μαθητεία, Πρακτική Άσκηση κλπ).
- Δημιουργία Σημαντικού Αριθμού Νεοφυών Επιχειρήσεων και Οικοσυστημάτων Νεοφυών-Παραδοσιακών Επιχειρήσεων.
- Δημιουργία συνεργατικών δικτύων.
- Θεσμοθέτηση και Λειτουργία Οργανισμών Διαχείρισης Προορισμού.
- Μεγάλη αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων .

Έτσι, οι ειδικότητες και επαγγέλματα όπου αναμένεται να υπάρξει αύξηση της ζήτησης από την περιφερειακή αγορά είναι:

• Μελέτη Προτύπων ESG	• Μάγειρας_Γ
• Εφαρμογή Προτύπων ESG	• Κηπουρός
• Ψηφιακό Περιεχόμενο	• Sales
• Καμαριέρα	• F&B_Manager
• Σερβιτόρος	• Executive_Chef
• Receptionist	• Λογιστής
• Barista/Barman	• Λινοθηκάριος(Laundry)
• Καθαριστής	• Guest_Relations
• Housekeeping_Manager	• Πληροφορικός-IT
• Β.Σερβιτόρου	• Ζαχαροπλάστης
• Λαντζέρης	• Διευθυντής

<ul style="list-style-type: none"> • Προϊσταμένη_ορόφου • Μάγειρας_A • ΒοηθόςReceptionist • Τεχνική_Υποστήριξη • Μάγειρας_B • Marketing • Bellman/Doorman • Μετρ 	<ul style="list-style-type: none"> • Front_Office_Manager/Team_Leader • Αποθηκάριος • Βοηθός_κηπουρού • Sommelier
--	---

3.3 Το Αρνητικό Σενάριο

Για το σενάριο αυτό θεωρείται ότι ισχύουν οι κάτωθι παραδοχές:

Χρονοβόρες διαδικασίες συμβάσεων & χωροταξικά και αδειοδοτικά προβλήματα με αποτέλεσμα καθυστερήσεις στις αναπτυξιακές δραστηριότητες & τις επενδύσεις του Τουρισμού

Ένταση του πολέμου στην Ουκρανία, με περαιτέρω αύξηση του ενεργειακού κόστους και περαιτέρω διαταραχή στην εφοδιαστική αλυσίδα

Ενεργειακή κρίση: Σημαντική αύξηση παραγωγής ενέργειας από ρυπογόνες πρώτες ύλες (πχ. λιγνίτης)

Αξιοποίηση Χρηματοδοτικών εργαλείων με τους μειωμένους ρυθμούς Απορρόφησης

Αδυναμία Εκπαίδευσης και Κατάρτισης να καλύψουν τις ανάγκες του Τουρισμού
Μεταβολή στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση

Συνεργασία με Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

Με βάση τις παραπάνω παραδοχές, αναμένεται:

- Σταθερή ή ελαφρά μειωμένη ζήτηση των υπηρεσιών του Τομέα..
- Διαμόρφωση χαμηλής δυναμικής εξωστρέφειας για τις επιχειρήσεις.
- Σημαντική αύξηση του κόστους λειτουργίας μια επιχείρησης, λόγω αύξησης του ενεργειακού κόστους και αύξησης του πληθωρισμού.

- Διατήρηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων.
- Σταθερή ή ελαφρά μειωμένη ζήτηση ανθρώπινου δυναμικού
- Αύξηση Ζήτησης Ειδικοτήτων που συνδέονται με την Ψηφιοποίηση και την Καινοτομία

Έτσι, οι ειδικότητες και επαγγέλματα όπου αναμένεται να υπάρξει μείωση της ζήτησης από την περιφερειακή αγορά είναι:

<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη Προτύπων ESG • Εφαρμογή Προτύπων ESG • Ψηφιακό Περιεχόμενο • Καμαριέρα • Σερβιτόρος • Receptionist • Barista/Barman • Καθαριστής • Housekeeping_Manager • Β.Σερβιτόρου • Λαντζέρης • Προϊσταμένη_ορόφου • Μάγειρας_A • ΒοηθόςReceptionist • Τεχνική_Υποστήριξη • Μάγειρας_B • Marketing • Bellman/Doorman • Μετρ 	<ul style="list-style-type: none"> • Μάγειρας_Γ • Κηπουρός • Sales • F&B_Manager • Executive_Chef • Λογιστής • Λινοθηκάριος(Laundry) • Guest_Relations • Πληροφορικός-IT • Ζαχαροπλάστης • Διευθυντής • Front_Office_Manager/Team_Leader • Αποθηκάριος • Βοηθός_κηπουρού • Sommelier
---	---

3.4 Συνθετική διάγνωση

Εξετάζοντας τα τρία σενάρια που παρουσιάστηκαν προηγούμενα, καθώς και τα συμπεράσματα που εξάγονται από τις αναλύσεις SWOT και PESTLE, οι βασικοί παράγοντες, μεγατάσεις, καταλύτες και κινητήριες δυνάμεις που μπορούν να επηρεάζουν την εξέλιξη των δεξιοτήτων και των επαγγελματιών στον τομέα του Τουρισμού» είναι:

- Οι πολλαπλές συνέπειες της κλιματικής κρίσης στην παραγωγική διαδικασία, στην οικονομία και στην ενέργεια, στις κλιματολογικές συνθήκες, στο έδαφος, καθώς και στη χλωρίδα και στην πανίδα, στις υγειονομικές κρίσεις και κυρίως στην παγκόσμια πολιτική και οικονομική κατάσταση.
- Η αξιοποίηση των Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός, ΤΑΑ κλπ).
- Η αξιοποίηση των Αναπτυξιακών πρωτοβουλιών της Περιφέρειας (ΠΕΠ, Μηχανισμός Στήριξης Επιχειρηματικότητας, Επενδυτικό Profile ΠΔΕ, Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς εργασίας κλπ).
- Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.
- Οι δεσμεύσεις της χώρας έναντι εταίρων για την επίτευξη στόχων καινοτομίας, βιώσιμης ανάπτυξης και πράσινης μετάβασης.
- Η εξέλιξη της κρίσης στην Ουκρανία και οι επιδράσεις της στον τομέα της ενέργειας και της οικονομίας.
- Η καλλιέργεια κουλτούρας φιλικής προς τα τουριστικά επαγγέλματα.
- Η αξιοποίηση/ενεργοποίηση των Εκπαιδευτικών Εργαλείων (Πρότυπα Επαγγελματικά Λύκεια, ΚΔΒΜ Πανεπιστημίων, Παράλληλο Μηχανογραφικό, , Μαθητεία, Πρακτική Άσκηση κλπ).
- Η εξέλιξη της πανδημίας του κορονοϊού και οι επιδράσεις της στον τομέα της οικονομίας.
- Η ευελιξία του υφιστάμενου παραγωγικού μοντέλου σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Η άρση εμποδίων για την προέγκυση μικρών και μεγάλων επενδύσεων.
- Ο βαθμός ενσωμάτωσης νέας τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία
- Η καλλιέργεια κουλτούρας φιλικής προς το περιβάλλον στο γενικό κοινό και στην επιχειρηματική κοινότητα.
- Ο βαθμός διασύνδεσης της ερευνητικής δραστηριότητας με την παραγωγική διαδικασία.
- Το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων του γενικού πληθυσμού.
- Η έλευση του δικτύου φυσικού αερίου στη Δυτική Ελλάδα.
- Το επίπεδο δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής ευαισθησίας των εμπλεκόμενων με την παραγωγική διαδικασία.

4. Προτάσεις δράσεων – παρεμβάσεων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τομέα του Τουρισμού

Οι τρόποι απόκτησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού στον τομέα του Τουρισμού μπορεί να γίνει μέσω τριών ομάδων δράσεων – παρεμβάσεων:

- Δράσεις – παρεμβάσεις για την απόκτηση κι ενίσχυση γενικών και ψηφιακών δεξιοτήτων
- Δράσεις – παρεμβάσεις για την απόκτηση κι ενίσχυση ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Δράσεις – παρεμβάσεις που θα ωθήσουν αναπτυξιακά τον εν λόγω τομέα οικονομικής δραστηριότητας και θα αυξήσουν τη ζήτηση ανθρώπινου δυναμικού.

Δράσεις – παρεμβάσεις για την απόκτηση κι ενίσχυση γενικών και ψηφιακών δεξιοτήτων

Πρόγραμμα απόκτησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων στα πεδία:

Επαγγελματικές Δεξιότητες, με ενδεικτική θεματολογία:

- Αρχές εξοικονόμησης ενέργειας & πόρων (πχ φαγητού)
- Εναλλακτικές μορφές επιχείρησης
- Διαχείριση Προορισμού
- Συνεργασίες και συμπράξεις μεταξύ κλάδων
- Δημιουργία και διαχείριση επιχειρηματικών συστάδων Προορισμού & Θεματικών
- Ξένες γλώσσες
- Αρχές βιώσιμης ανάπτυξης
- Πράσινη επιχειρηματικότητα
- Ίδρυση επιχείρησης – δημιουργία και υλοποίηση business plan/ business model canvas
- Δημόσιες συμβάσεις
- Μεθοδολογία έρευνας αγοράς
- Μεθοδολογία έρευνας

Ψηφιακές Δεξιότητες με ενδεικτική θεματολογία:

- Mobile Apps
- Social Media
- Διαδίκτυο των Πραγμάτων (IoT)
- Τεχνητή Νοημοσύνη (AI)

- Φωνητική τεχνολογία (voice technology)
- Επαυξημένη και Εικονική Πραγματικότητα (AR–VR)
- Αυτοματοποίηση μέσω robotics
- Υπολογιστικό νέφος (Cloud computing)
- Ανάλυση Δεδομένων (Analytics)

Κοινωνικές Δεξιότητες, με ενδεικτική θεματολογία:

- Εργασία σε ομάδες
- Παρουσίαση – public speaking
- Οργανωσιακή συμπεριφορά

Ειδικές Επαγγελματικές Δεξιότητες με ενδεικτική θεματολογία:

- Μελέτη και Εφαρμογή Προτύπων ESG
- Ρομποτική
- Τεχνητή Νοημοσύνη
- Εξοικονόμηση ενέργειας
- Ανάπτυξη και συντήρηση λογισμικού
- Ανάπτυξη και συντήρηση υλικού ειδικού σκοπού
- Εγκαταστάσεις και συντηρήσεις εξοπλισμού ψύξης/ θέρμανσης/ εξαερισμού
- Ηλεκτρικές/ ηλεκτροτεχνικές εγκαταστάσεις και συντηρήσεις
- Εκπαίδευση ενηλίκων
- Εγκαταστάσεις και συντήρηση εξοπλισμού φυσικού αερίου
- Εκπόνηση μελέτης παρέμβασης σε επιχειρήσεις για την ενεργειακή τους αναβάθμιση

Δράσεις – παρεμβάσεις για την απόκτηση κι ενίσχυση επαγγελματικών δεξιοτήτων στην Ολοκληρωμένη Τουριστική Εμπειρία

Πρόγραμμα απόκτησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων **Guest Experience Expert** στα ακόλουθα πεδία:

- Αποτελεσματική επικοινωνία
- Εξατομικευμένη εξυπηρέτηση πελατών
- Αποτελεσματική Διαχείριση παραπόνων
- Συναισθηματική νοημοσύνη
- Νευρογλωσσικός προγραμματισμός.
- Βασικές αρχές λειτουργίας επιχειρήσεων
- Ομαδική & Διατμηματική εργασία

- Υγεία και ασφάλεια στην εργασία
- Διαχείριση Χρόνου & Στρες
- Διαχείριση γενεών & διαφορετικότητας
- Ενημέρωση για την εφαρμογή της αρχής της μη διάκρισης
- Πολιτισμοί και ιδιαιτερότητες
- Ο τόπος μας- Ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα προορισμού
- Ο ρόλος της τεχνολογίας στην εμπειρία του επισκέπτη
- Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων
- Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης ("social media").
- Διαπολιτισμική δεξιότητα.
- Γνώση και ανάδειξη τοπικού τουριστικού προϊόντος.
- Ψηφιακός μετασχηματισμός τουριστικών επιχειρήσεων
- Πρότυπα ISO (9001, 27001, 14001, κοκ.)

Δράσεις – παρεμβάσεις που θα ωθήσουν αναπτυξιακά το θεματικό τομέα μελέτης και θα αυξήσουν την προσφορά και ζήτηση ανθρώπινου δυναμικού

- Metaverse Κατάρτιση
- Πρότυπα Επαγγελματικά Λύκεια
- ΚΔΒΜ Πανεπιστημίων
- Παράλληλο Μηχανογραφικό
- Μαθητεία
- Πρακτική Άσκηση
- Διαπιστευμένη Πιστοποίηση Δεξιοτήτων
- Πιστοποίηση Εξειδικευμένων Προτύπων
- Κοινωνική Αναγνώριση Τουριστικών Επαγγελματιών
- Ψηφιακές Δεξιότητες στην Εκπαίδευση
- Συστηματοποίηση της ανάρτησης δημόσιων ανοικτών δεδομένων
- Προώθηση δημιουργίας και λειτουργίας clusters

Συγκεντρωτικά, για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, παρατίθενται στον επόμενο πίνακα οι αναπτυξιακές δυνατότητες του τομέα του Τουρισμού, οι ειδικότητες και δεξιότητες που εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν ζήτηση το επόμενο διάστημα, καθώς και τα προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης

Αναπτυξιακές Δυνατότητες στον τομέα Τουρισμού	Ειδικότητες που θα παρουσιάζουν ζήτηση το επόμενο διάστημα	Δεξιότητες που θα παρουσιάσουν ζήτηση το επόμενο διάστημα	Προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης
<ul style="list-style-type: none"> • Έμφαση στην Ανάπτυξη του Τουρισμού στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα 2021-2027». • Ύπαρξη επιπλέον χρηματοδοτικών εργαλείων διακρατικά και διασυνοριακά επιχειρησιακά προγράμματα. • Νέος αναπτυξιακός νόμος • Περιφερειακές Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες (Μηχανισμός Στήριξης Επιχειρηματικότητας, Επενδυτικό Profile ΠΔΕ • Εθνικές Πρωτοβουλίες Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (Πρακτική άσκηση, Μαθητεία, 	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη Προτύπων ESG • Εφαρμογή Προτύπων ESG • Ψηφιακό Περιεχόμενο • Καμαριέρα • Σερβιτόρος • Receptionist • Barista/Barman • Καθαριστής • Housekeeping Manager • Β.Σερβιτόρου • Λαντζέρης • Προϊσταμένη ορόφου • Executive_Chef/Μάγειρας_A/B/Γ • Βοηθός Receptionist • Τεχνική Υποστήριξη • Marketing • Bellman/Doorman • Μετρ • Κηπουρός/ Βοηθός_κηπουρού • Sales • F&B_Manager • Λινοθηκάριος(Laundry) • Guest_Relations • Πληροφορικός-IT • Ζαχαροπλάστης • Front_Office_Manager/Team_Leader • Αποθηκάριος • Sommelier 	<ul style="list-style-type: none"> • Περιβαλλοντική Διαχείριση • Ψηφιακός μετασχηματισμός • Υλοποίηση κι έλεγχος προτύπων ISO (9001, 27001, 14001 κοκ.) • Πλατφόρμες συνεργασίας και διοίκησης έργου • Πλατφόρμες ΥΠΑΝ & ΠΕΠ (ΠΣΚΕ, κλπ.) • Ανάπτυξη και συντήρηση λογισμικού • Χρήση εναλλακτικών πηγών καυσίμων (πχ. βιοκαύσιμα, υδρογόνο, κοκ.) • Πρότυπα ESG 	<ul style="list-style-type: none"> • Αποτελεσματική επικοινωνία • Εξατομικευμένη εξυπηρέτηση πελατών • Αποτελεσματική Διαχείριση παραπόνων • Συναισθηματική νοημοσύνη • Νευρογλωσσικός προγραμματισμός. • Βασικές αρχές λειτουργίας επιχειρήσεων • Ομαδική & Διατμηματική εργασία • Υγεία και ασφάλεια στην εργασία • Διαχείριση γενεών & διαφορετικότητα • Ενημέρωση για την εφαρμογή της αρχής της μη διάκρισης • Πολιτισμοί και ιδιαιτερότητες • Ο τόπος μας- Ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα προορισμού • Ο ρόλος της τεχνολογίας στην εμπειρία του επισκέπτη • Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων • Διαχείριση μέσω κοινωνικής δικτύωσης ("social media"). • Διαπολιτισμική δεξιότητα. • Γνώση και ανάδειξη τοπικού τουριστικού προϊόντος.

Αναπτυξιακές Δυνατότητες στον τομέα Τουρισμού	Ειδικότητες που θα παρουσιάζουν ζήτηση το επόμενο διάστημα	Δεξιότητες που θα παρουσιάσουν ζήτηση το επόμενο διάστημα	Προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης
			<ul style="list-style-type: none"> • Αρχές βιώσιμης ανάπτυξης • Πράσινη επιχειρηματικότητα • Εφαρμόζοντας τις αρχές εξοικονόμησης ενέργειας • Ψηφιακό εμπόριο και marketing • Συνεργατικές πλατφόρμες • Πλατφόρμες CRM/ERP • Ηλεκτρονική τιμολόγηση • Πλατφόρμες ΥΠΑΝ & ΠΕΠ (ΠΣΚΕ, κλπ.) • Τα χρηματοδοτικά εργαλεία της περιόδου 2021-2027 • Πρότυπα ISO (9001, 27001, κοκ.)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
χέρια αντιδέσεις!

Περιφερειακός Μηχανισμός
Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς
Εργασίας Δυτικής Ελλάδος

www.eeogroup.gr

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

